

Марина ДОМОСИЛЕЦКАЯ (Санкт-Петербург), Александр НОВИК (Санкт-Петербург)

**СМОКОВНИЦА (ИНЖИР, ФИГОВОЕ ДЕРЕВО) (*FICUS CARICA*)
НА ЗАПАДЕ БАЛКАНСКОГО ПОЛУОСТРОВА**

Marina DOMOSILETSKAYA (St. Petersburg), Alexander NOVIK (St. Petersburg)

[Fig tree (*Ficus carica*) in the western part of the Balkan Peninsula]

Abstract: The paper deals with the names for fig tree *Ficus carica* in the languages and dialects of the western part of the Balkan Peninsula (mainly in Albanian and Serbo-Croatian). The most ancient names of fig tree in the region are explored: Grk. *συκιά, σῦκα* (< *σῦκον, τῦκον*), Lat. *ficus*, and also Dalmat./Ital. *pruna, brun-, mur-/mor* etc. and South Slav. *smokva*. The paper gives a complete classification of more than 120 Albanian and Serbo-Croatian names for fig and its varieties. It is based on different characteristics (including – fruits': size, colour, shape, flavour, moisture, the time of ripening, the thickness of the peel etc.). These names are etymologically analyzed. The phytonyms derived from expressive words, proper names and place names as well as facts of xeno-nomination are shown. It is demonstrated that the name of fig tree was given to some other plants: prickly pear, agave and birthwort. The name of fig fruit got into somatic lexis.

Keywords: fig; Albanian; Serbo-Croatian; phytonyms; onomasiology; borrowings

БЛАГОДАРНОСТИ

Исследование выполнено за счет гранта Российского научного фонда (проект № 19-18-00244 «Балканский билингвизм в доминантных и равновесных контактных ситуациях в диатопии, диахронии и диастратии»).

ИСТОЧНИКИ

АМАЭ Новик 2016: Новик, А.А. *Арбнеши Задара, хорваты, словенцы. Далмация, Хорватия, Словения*. Полевая тетрадь. Автограф. 10.09. – 20.09.2016. – Архив МАЭ РАН. К-1, оп. 2. 40 л. [АМАЕ Novik 2016: Novik, A.A. *Arbneshi Zadara, horvaty, sloventsy. Dalmatsiya, Horvatiya, Sloveniya*. Polevaya tetrad. Avtograf. 10.09. – 20.09.2016. – Arhiv MAE RAN. K-1, op. 2. 40 l.].

АМАЭ Новик 2019: Новик, А.А. *Зона греческо-албанских контактов (Южная Албания, Химара). Православные греки и албанцы, албанцы-мусульмане*. Полевая тетрадь. Автограф. 21–27.09.2019. – Архив МАЭ РАН. К-1, оп. 2. 102 л. [АМАЕ Novik 2019: Novik, A.A. *Zona grechesko-albanskih kontaktov (Yuzhnaya Albaniya, Himara). Pyavoslavnyye greki i*

albantsi, albantsi-musulmane. Plevaya tetrad. Avtograf. 21–27.09.2019. – Arhiv MAE RAN. K-1, op. 2. 102 l.].

Fjalor 2003: Krasniqi, F. (et al.) *Fjalor i emrave të bimëve. Dictionary of plant names*. Tiranë: Akademija e shkencave e Republikës së Shqipërisë. Instituti i Kërkimeve Biologjike; Prishtinë: Akademija e shkencave dhe e arteve e Kosovës. Seksioni i Shkencave të Natyrës.

Gjevari 1979: Gjevari, M. *Frazeologjizma të gjuhës shqipe*. Tiranë: Shtëpia botuese “8 Nëntori”.

Glück 1892: Glück, L. Narodni lijekovi iz bilinstva u Bosni. Etnografska studija. – *Glasnik Zemaljskog Muzeja u Bosni i Hercegovine*. 1892, 134-167.

Lloshi 2010: Lloshi, Xh. *Fjalor i emrave të bimëve dhe të kafshëve shqip-latinisht dhe latinisht-shqip*. Tiranë: Logos-A.

Mitrushi 1955: Mitrushi, I. *Drurët e shkurret e Shqipërisë*. Tiranë: Instituti i shkencave.

Papahagi 1963: Papahagi, T. *Dictionarul dialectului aromân general și etimologic*. București: Editura Academiei R. P. R.

Skok 1971-1973: Skok, P. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb. Jugoslavenska Akademija znanosti i umjetnosti. I (1971); II. (1972); III. (1973).

Šugar 2008: Šugar, I. *Hrvatski biljni imenoslov*. Zagreb: Matica Hrvatska.

Šulek 1879: Šulek, B. *Jugoslavenski imenik bilja*. Zagreb: Jugoslavenska Akademija znanosti i umjetnosti.

Vajs 2003: Vajs, N. *Hrvatska povijesna fitonimija*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

ЦИТИРУЕМАЯ ЛИТЕРАТУРА

Atanasov 2002: Atanasov, P. *Meglenoromâna astăzi*. Editura Academiei Române.

Frisk 1970: Frisk, H. *Griechisches Etymologisches Wörterbuch*. Bd. II. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.

Georgiev 1979: Georgiev, V. Le sud-est européen et la Méditerranée. Interventions linguistiques. – *Linguistique balkanique*, XXII (1979), 3, 5-17.

Newmark 1998: Newmark, L. *The Albanian-English Dictionary*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Orel 1998: Orel, V. *Albanian Etymological Dictionary*. Leiden – Boston – Köln: Brill.

Topalli 2017: Topalli, K. *Fjalor etimologjike i gjuhës shqipes*. Tiranë: Qendra e studimeve albanologjike; Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë.

БЕР 2010 = *Български етимологичен речник*. София: БАН. VII. 2010. [BER = *Balgarski etimologichen rechnik*. Sofia: BAN. VII. 2010.].

Грошева 2011: Грошева, А. В. Смоковница (лат. *Ficus*). – *Индоевропейское языкознание и классическая филология*, XV (2011), 112-127. [Grosheva 2011: Grosheva, A. V. Smokovnitza (lat. *Ficus*). – *Indoeuropeyskoye yazykoznaniye i klassicheskaya filologiya*, XV (2011), 112-127.].

Киш 1996: Киш, М. *Дијалекната лексика од областа на растителниот свет*. Скопје: Институт за македонски јазик «Крсте Мисирков». [Kish 1996: Kish, M. *Diyalektnata leksika od oblasta na rastitelniot svet*. Skopje: Institut za makedonski yazik “Krstе Misirkov”.].

БАЛКАНСКО ЕЗИКОЗНАНИЕ LINGUISTIQUE BALKANIQUE

Младенов 1941: Младенов, С. *Етимологически и правописен речник на българския книжовен език*. София: Издателство. [Mladenov 1941: Mladenov, S. *Etimologicheski i pravopisen rechnik na balgarskiya ezik*. Sofia.].

Сиднева 2008: Сиднева, С.А. *Растительный код в новогреческом фольклоре*. Диссертация канд. филол. наук. Москва: МГУ. [Sidneva 2008: Sidneva, S.A. *Rastitelnyy kod v novogrecheskom folklore*. PhD thesis. Moskva: MGU.].

**К.ф.н. Марина Валентиновна
Домосилецкая**

Институт лингвистических исследований
Российской академии наук
Санкт-Петербург, Россия
e-mail: marinaling@mail.ru

PhD Marina V. Domosiletskaya

Institute for Linguistic Studies,
Russian Academy of Sciences
Saint Petersburg, Russia
e-mail: marinaling@mail.ru

**К.ф.н. Александр Александрович
Новик**

Музей антропологии и этнографии им.
Петра Великого (Кунсткамера)
Российской академии наук
Санкт-Петербург, Россия
e-mail: njual@mail.ru

PhD Alexander A. Novik

Peter the Great Museum of Anthropology
and Ethnography (Kunstkamera)
Russian Academy of Sciences
Saint Petersburg, Russia
e-mail: njual@mail.ru

Published on: 20 Dec. 2021

БАЛКАНСКО ЕЗИКОЗНАНИЕ
LINGUISTIQUE BALKANIQUE